

สารบัญ

ภาค ๑ กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่.....๑๗

บทที่ ๑ วิวัฒนาการแนวความคิดว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
ของรัฐในต่างประเทศและในประเทศไทยก่อนที่จะมีการตรากฎหมาย
ว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๑๕

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในต่างประเทศ ๑๕

๑.๑ สหราชอาณาจักร ๒๐

๑.๒ สหรัฐอเมริกา ๒๐

๑.๓ เยอรมัน ๒๒

๑.๔ สวิตเซอร์แลนด์ ๒๓

๑.๕ ฝรั่งเศส ๒๓

๒. แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในประเทศไทยก่อนมีการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๒๕

๒.๑ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ๒๕

๒.๒ ในสมัยที่มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ๒๖

๒.๒.๑ โครงสร้างความรับผิดชอบทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ๒๖

๒.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำละเมิดกับผู้เสียหาย ๒๗

๒.๒.๓ การคุ้มครองเจ้าหน้าที่จากความรับผิดชอบทางละเมิด ๒๘

๒.๓ การใช้หลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบ
ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ๓๒

๒.๓.๑ สภาพปัญหา ๓๒

๒.๓.๒ กรณีตัวอย่าง ๓๔

๒.๔ ความเป็นมาของการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ ๓๘

๒.๔.๑ การดำเนินการในสมัยรัฐบาลที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี	๓๘
๒.๔.๒ การดำเนินการในสมัยรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี	๓๕
๒.๔.๓ การดำเนินการในสมัยรัฐบาลที่มีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี	๔๑
๒.๕ เหตุผลในการนำพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ	๔๒

บทที่ ๒ สารสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๕.....	๔๓
๑. ข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้	๔๓
๒. ลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นละเมิด	๔๔
๒.๑ การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ	๔๔
๒.๒ กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย	๕๑
๒.๓ บุคคลอื่นที่ได้รับความเสียหาย	๕๔
๓. ขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัตินี้	๖๐
๓.๑ ขอบเขตในแง่ของเวลา	๖๐
๓.๑.๑ ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ	๖๐
๓.๑.๒ ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ	๖๑
๓.๒ ขอบเขตในแง่ของ “เจ้าหน้าที่”	๖๒
๓.๒.๑ แนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา	๖๓
๓.๒.๒ แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาล	๗๐
๓.๓ ขอบเขตในแง่ของ “หน่วยงานของรัฐ”	๗๐
๔. สารสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ	๘๑
๔.๑ ความรับผิดชอบของรัฐในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นแก่เอกชน	๘๑
๔.๑.๑ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่ เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่	๘๑
๔.๑.๒ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัวต่อผู้เสียหายในผลแห่ง ละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่	๘๔
๔.๒ การไล่เบี่ยเอาแก่เจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๘๗
๔.๒.๑ กรณีที่หน่วยงานของรัฐอาจไล่เบี่ยเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๘๗
๔.๒.๒ หลักเกณฑ์การไล่เบี่ย	๙๐

๔.๓	กรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ	๕๕
๔.๓.๑	กรณีหน่วยงานของรัฐอาจเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้	๕๕
๔.๓.๒	หลักเกณฑ์การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๑๐๖
๕.	สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ	๑๑๐
๕.๑	การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน	๑๑๐
๕.๑.๑	การยื่นคำขอ	๑๑๒
๕.๑.๒	ระยะเวลาในการยื่นคำขอ	๑๑๒
๕.๑.๓	การพิจารณาคำขอ	๑๑๓
๕.๑.๔	การฟ้องคดีกรณีที่ยังไม่พอใจผลการพิจารณาคำขอ	๑๑๔
๕.๒	การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ	๑๒๒
๕.๒.๑	หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน	๑๒๒
๕.๒.๑.๑	ความเห็นของนักวิชาการ	๑๒๒
๕.๒.๑.๒	แนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา	๑๒๔
๕.๒.๒	การให้เจ้าหน้าที่ผ่อนชำระได้	๑๕๓
๕.๓	หลักเกณฑ์ในการฟ้องคดีต่อศาล	๑๕๘
๕.๓.๑	กรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบ	๑๕๘
๕.๓.๒	กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบ	๑๕๘
๕.๓.๓	กรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกันว่าเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องรับผิดชอบร่วมกัน	๑๕๕
๕.๔	อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนและการฟ้องคดี	๑๖๐
๕.๔.๑	อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	๑๖๐
๕.๔.๒	การขอยกอายุความกรณีศาลพิพากษายกฟ้องเพราะผู้ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ	๑๖๐
๕.๔.๓	อายุความในการเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหม	๑๖๑
๕.๔.๔	อายุความในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่	๑๖๐
๕.๔.๔.๑	แนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา	๑๖๑
๕.๔.๔.๒	แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	๑๖๒

บทที่ ๓ หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ๑๕๕

๑.	การเตรียมการรองรับกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๕๕
๒.	สรุปสาระสำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๕๘

๒.๑	กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ	๒๐๕
๒.๒	กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	๒๕๔
๓.	ข้อหาหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีอื่น	๓๑๑
๓.๑	ข้อหาหรือเกี่ยวกับกรณีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่จะมีผลใช้บังคับ	๓๑๑
๓.๒	ข้อหาหรือเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๓๑๘

บทที่ ๔ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

๓๒๓

๑.	ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน	๓๒๓
๑.๑	ความหมายของค่าสินไหมทดแทน	๓๒๓
๑.๒	ประเภทของค่าสินไหมทดแทน	๓๒๕
๑.๓	หลักเกณฑ์การกำหนดค่าสินไหมทดแทน	๓๒๖
๒.	ค่าสินไหมทดแทนในกฎหมายต่างประเทศ	๓๒๖
๓.	แนวคำวินิจฉัยของศาลยุติธรรมในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน	๓๒๘
๓.๑	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชีวิต	๓๒๕
๓.๒	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายและอนามัย	๓๓๑
๓.๓	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่เสรีภาพ	๓๓๓
๓.๔	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชื่อเสียง	๓๓๓
๓.๕	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สิน	๓๓๓
๓.๖	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่สิทธิอื่น ๆ	๓๓๕
๔.	แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน	๓๓๘
๔.๑	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และอนามัย	๓๓๘
๔.๒	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชื่อเสียง	๓๓๘
๔.๓	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สิน	๓๓๘
๔.๔	ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่สิทธิอื่น ๆ	๓๔๐

บทที่ ๕ ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๓๔๓

๑.	คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง	๓๔๓
๒.	การฟ้องคดีในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	๓๔๔

- ๒.๑ การฟ้องคดีให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบจากการกระทำละเมิด
ที่มีได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ๓๔๔
- ๒.๒ การฟ้องคดีให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบจากการกระทำ
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ แต่เป็น
กรณีที่มิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ๓๔๔
- ๒.๓ การฟ้องคดีว่าหน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอ
ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทาง
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ล่าช้าเกินสมควร ๓๔๕
- ๒.๔ การฟ้องคดีให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของหน่วยงาน
ของรัฐตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทาง
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ๓๔๕
๓. การฟ้องคดีในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ๓๔๖
- ๓.๑ การฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๓๔๖
- ๓.๒ การฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระ
ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ๓๔๖
- ๓.๓. การฟ้องคดีโต้แย้งมาตรการบังคับทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ ๓๔๖
- ๓.๔ การฟ้องคดีขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทาง
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ๓๔๗

ภาค ๒ กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด ... ๓๔๘

บทที่ ๑ ความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิดในระบบ

- กฎหมายฝรั่งเศส ๓๕๑
๑. ความเป็นนิติบุคคลของรัฐในระบบกฎหมายฝรั่งเศส ๓๕๑
๒. วิวัฒนาการของหลักความรับผิดชอบของรัฐในระบบกฎหมายฝรั่งเศส ๓๕๓
๓. หลักความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิดในระบบ
กฎหมายฝรั่งเศส ๓๕๓
- ๓.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด ๓๕๔
- ๓.๒ เงื่อนไขของความรับผิดชอบของรัฐ ๓๕๕

บทที่ ๒ ความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิดในระบบกฎหมายไทย ๓๕๗

๑. ปัญหาความเป็นนิติบุคคลของรัฐในระบบกฎหมายไทย ๓๕๗

๒. กรณีที่มีการกำหนดความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจาก ความผิดไว้ในกฎหมาย	๓๕๘
๒.๑ กรณีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๓๕๘
๒.๒ กรณีการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์	๓๕๙
๒.๓ กรณีที่เกี่ยวกับการกระทำในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๓๕๙
๒.๔ กรณีที่ได้รับอันตรายจากการปฏิบัติราชการ	๓๖๐
๒.๕ กรณีที่ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ	๓๖๐
๒.๖ กรณีการประสบภัยในการรบ	๓๖๐
๒.๗ กรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	๓๖๐
๒.๘ กรณีเกิดโรคระบาดสัตว์	๓๖๒
๒.๙ กรณีที่มีการควบคุมการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๖๒
๓. กรณีความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิดที่พัฒนา โดยศาลปกครองไทย	๓๖๒
๔. เขตอำนาจของศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดี เกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด	๓๖๓
๔.๑ เขตอำนาจของศาลปกครองตามบทบัญญัติของกฎหมาย	๓๖๓
๔.๒ เขตอำนาจของศาลปกครองตามคำวินิจฉัยของศาล ปกครองและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาล	๓๖๔
๕. บทวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับความรับผิด ของรัฐโดยปราศจากความผิด	๓๖๖

ภาคผนวก

๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๗๑
๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๗๕
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๗๙
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว.๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย	๓๘๖
๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๕๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๓๘๘

๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว.๘๑
ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕
เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน
ที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบ
๓๕๑
๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๑๘.๑/ว.๕๗
ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕
เรื่อง วิธีปฏิบัติทางการเงินกรณีปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
๕๐๐
๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๘.๗/ว.๑๐๕
ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕
เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่าย
ไม่ถูกต้องและกรณีกระทำผิดทางละเมิด
๕๐๓
๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๐๖.๓/ว.๑๑๕
ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
๕๐๕
๑๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด กค ๐๕๐๖.๔/ว.๑๑๘
ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕
เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
๕๑๕
๑๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๓/ว.๓๓๒
ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงิน
เกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ
๕๒๐
๑๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๑๓๕
ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบ
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีเจ้าหน้าที่
ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด
๕๒๕
๑๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๕
ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหาย
หรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ
๕๓๑
๑๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๔๘
ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย ๔๓๓
๑๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๐
ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘
เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔๓๕
๑๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๔
ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง ๔๓๘
๑๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๕๕๕๕-๑๕๕๕๗
ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔๔๐
๑๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔
ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๕
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง ๔๔๒
๑๙. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๐๖.๓/ว.๓๓๖
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕
เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๔๕
๒๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑
ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ๔๔๗
๒๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๕๖
ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐
เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน ๔๔๙
๒๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐
เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๔๖๘

๒๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐
เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ๔๓๖
๒๔. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว.๒๑๓
ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๔๓๕
๒๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก
ที่ กค ๐๔๑๐.๔/ว.๕๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑
เรื่อง การเบิกถอนคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนตาม
คำพิพากษาศาลปกครอง ๔๓๒
๒๖. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว.๓๓๔
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑
เรื่อง แนวทางการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ๔๓๔
๒๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว.๔๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒
เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๓๖
๒๘. หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๑๐.๖/ว.๔๖
ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการส่งสำนวน
การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้
กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๕๕